

SLOVENSKI GOSPODAR

LIST LJUDSTVU V POUK IN ZABAVO

Uredništvo in upravnništvo: Maribor, Koroška 5.
Telefon 2118.

Izhaja vsako sredo.
Cene: Letno Din 32.—, polletno
Din 16.—, četrtletno Din 9.—, ino-
zemstvo Din 64.—.
Poštno-čkovni račun štev. 10.603.

Cene inseratom: Cela stran
Din 2000.—, pol strani Din 1000.—,
četrt strani Din 500.—, 1/8 strani
Din 250.—, 1/16 strani Din 125.—,
Mali oglasi vsaka beseda Din 1.—

„Blagor človeku, ki ima srce za ubogega in potrebnega!“

(Psalm 40)

Treska in hudega vremena, reši nas, o Gospod! Daj in ohrani sad zemlje, prosimo te, sliši nas: tako moli naša sv. cerkev skozi usta svojih duhovnikov in vernikov. Kako upravičena in potrebna je ta molitev, spozna človek takrat, ko nastopi proti njemu sila narave s treskom in hudim vremenom, ki uniči ves sad zemlje. Letošnje poletje je bila Slovenija na več krajih pozorišče treska in hudega vremena z vsemi strašnimi nasledki. Toča in druge uime so uničile v mnogih krajih skoro vse poljske pridelke. Poleg škode, povzročene na poljskih sadežih, v sadosnikih in vinogradih, je tudi ponekod storjena velika škoda na cestah, potih in stavbah. Vihar je razkrival strehe, podiral kozolce, toča je pobila šipe in razbila opeke, nalivi so pokvarili in ponekod celo uničili ceste in steze. Prizadetih je nad deset okrajev. Škoda je uradno ocenjena na približno 60 milijonov dinarjev.

Prizadeto prebivalstvo je obupano. Letos se je obetala dobra sadna letina. Vzela sta jo vihar in toča. Sadno drevje je popolnoma okleščeno, vinska trta stoji brez grozdja in listja, mlado drevje se suši. Uničena je zlasti korenina, krompir in ajda, ponekod tudi pšenica, rž, ječmen in oves. Prebivalstvu preti glad. S strahom pričakujejo ljudje zimo. Kaj bomo jedli? S čim bomo prehranili otroke? Odkod dobimo zanje obleko in obutev: tako s solzami v očeh vprašujejo starši. Najhujše so letošnje vremenske katastrofe poleg nekaterih krajev na Kranjskem udarile na štajerskem nekatero obsojalske župnije (Buče, Polje, Pilštanj, Podčetrtek), potem nekatere kraje pod Pohorjem (Zg. in tudi Sp. Polskava, Fram) in tudi druge kraje (Loče, Špitalič, Sv. Jernej itd.).

Gorje ti, kmet, gorje! Te besede pesnikove veljajo v polni meri za prebivalce od letošnjih vremenskih nezgod in jim prizadetih krajev. Ne pustimo jih samih! Saj sami ne bi mogli prenesti gorja. Podlegli bi mu, obupali in propadli. Pomagajmo jim! Uprava dravske banovine je že organizirala potrebno pomožno akcijo. Ban dr. Natlačen je izdal poziv vsem prebivalcem dravske banovine, naj v tej veliki nesreči in stiski pride na pomoč našemu kmetu, ki sicer nikoli ne prosi podpor. Zlasti gospodarski krogi naj bi našemu kmetu priskočili na pomoč. Za izvedbo pomožne akcije je ustanovljen pri-

banski upravi osrednji pomožni odbor. Tudi vsa okrajna načelstva so prejela navodila glede načina zbiranja podpor. Poleg denarnih podpor so dobrodošle tudi podpore v živilih, obleki in tudi v živinski krmi.

Na pomoč po toči prizadetim krajem tudi kliče prevzvišeni g. knezoškof lavantinski dr. Tomažič. V posebnem pozivu se obrača do vernikov ter jih tako opominja: »Krščanska ljubezen nam veleva, da svojim bratom in sestram v Kristusu, ki so postali po uimi tako hudo nesrečni, nekoliko omilimo s svojo dobrotelostjo bedno stanje in jim nudimo prvo pomoč. Blagor človeku, ki ima srce za ubogega in potrebnega: njega bo rešil Gospod ob hudem dnevu' (Ps. 40, 2). Bog sam, ki je neskončno usmiljen, ima dopadenje nad nami, ako smo usmiljeni do svojega bližnjega. Blagor usmiljenim, zakaj ti bodo usmiljenje dosegli' »Mat. 5, 7). Z miloščino, ki jo bomo dali siromakom, bomo sa-

mi zaslužili milost, da nam bo Bog prizanesel z enakimi nezgodami. Zlasti bi se naj spomnili teh, ki so po toči tako hudo poškodovani, tisti, ki jim je letos ljubi Bog blagoslovil pridelke na polju in v vinogradih in jih obvaroval vremenskih nesreč. Na najplemenitejši način bodo pokazali svojo hvaležnost Bogu, ako priskočijo na pomoč po neurju in toči hudo prizadetim. Miloščina dela veliko zaupanje pred najvišjim Bogom vsem, ki jo dajejo' (Tob. 4, 12).«

V to svrhu je prevzvišeni g. knezoškof odredil darovanje v cerkvi za po toči najbolj prizadete župnije v lavantinski škofiji in obenem za namene poziva banske uprave. Razen milodarov v denarju tudi toplo priporoča zbirko živil, obleke in krme, ki jo v smislu svojega poziva izvede banska uprava po pristojnih okrajnih načelstvih. Kot prijatelj našega ljudstva dostavlja naš list navedenim pozivom iskreno željo in prošnjo: Ne pozabimo tistih, ki vsled nesreče trpijo pomanjkanje, bedo in stisko! Priskočimo jim na pomoč!

Odpri srce, odpri roke,
olajšaj bratovo gorje!

Francoska vlada hoče železnice poddržaviti. Francoske železnice so v zasebnih rokah. Sedanja Chautempsova vlada hoče železnice odkupiti zasebnim družbam in jih poddržaviti.

Poljski kmetje nočejo biti slepo orodje v rokah vlade. Kmetje na Poljskem so pokazali na več krajih presneto ostre zobe sedanjemu diktatorskemu režimu. Dne 15. avgusta je izbruhnila stavka kmetov, ki ne pustijo, da bi se uvažala živila v večja mesta. Onim kmetom, ki skušajo na skrivaj vtihotapljati prehrano v mesta, uničujejo živila in pridelke. Preskrba velikih mest kakor Krakova, Lodza, Poznanja in Varšave, je hudo ogrožena. Oblast je zaprla več voditeljev opozicijskih kmetov in je bilo že par krvavih spopadov med stavkujočimi kmeti in orožniki. V Glatovi v okraju Resozov je hotelo imeti 10.000 stavkujočih kmetov zborovanje, ki pa ni bilo napovedano. Orožniki so rabili orožje in je bilo ubitih 12 ljudi, 20 pa hudo ranjenih. V Gorlici je bilo ustreljenih ob priliki spopada z orožniki 11 kmetov, 12 ranjenih.

Odločilen uspeh nacionalistov v Španiji. Zadnjič smo beležili vest o prebitju rdeče fronte na severu po nacionalistih na štirih mestih. Kakor hitro je nacionalnim četam uspel proboj, je bilo zadnje važno oporišče rdečih na severu obmorsko mesto

Santander zgubljeno. Od prebitja fronte do cilja v Santandru niso zadele zmagovite čete generala Franca na noben resen odpor rdeče milice. Ko so bili zmagovalci 6 km pred Santandrom, so se uprli nacionalistom naklonjeni prebivalci Santandra in je prišlo do hudih pouličnih bojov z rdečimi, ki so končno le uvideli, da je vsak nadaljni odpor zaman. V pristanišče Santander je priplula 25. avgusta angleška križarka »Caid«. Na ladjo so se vkrcali člani rdeče baskovske vlade s predsednikom Aguiru in so pobegnili pred nacionalisti, ki so vkorakali v Santander 26. avgusta proti poldnevu. V mestu se je predalo zmagovalcem 40.000 rdečih miličnikov. Z zavzetjem Santandra je postala Francova armada 80.000 mož prosta in bo prepeljana na madridsko fronto, kjer je še zadnji trdejši oreh za zmagovalce. Ko bo general Franco zbral pred Madridom vse svoje bojne sile in vojni material, potem bo brezdvomno začetek konca za rdečo vlado v Valenciji, ki se je izkazala v tako dolgotrajni državljanski vojni čisto nesposobno. Ostala bo generalu Francu samo še Katalonija, katero hoče pridobiti z zasiguranjem avtonomije pod nacionalistično nadoblastjo.

Kaj in koliko je pridobil general Franco z zavzetjem Santandra? Mesto Santander je štel pred državljansko vojno 90.000 prebivalcev. V okolici za prekoceansko trgovino važnega mesta so bogati železni rudniki, rudniki cinka, bakra in premoga. Vsa pokrajina Santander ima 400.000 prebivalcev.

Slovenska katoliška obitelj kupuje in rabi poštne dopisnice Sv. Cirila in Metoda. Na vsaki pošti samo en dinar

Tudi ta sredstva jim niso prinesla koristi. Tekom par tednov je bilo na odprtem morju iz zračnih višin bombardiranih nekaj francoskih transportnih ladij. Rdeča vlada v Valenciji je zagotavljala, da nje ne zadene nobena krivda, isto je trdil general Franco. Sedaj je že dokazano, da so se rdeči poslužili zunanjih znakov Francovih letal in na ta način prepletkani rdeči bombniki so metali bombe na ladje Angležev in Francozov. Rdeči so hoteli s takimi sredstvi naščuvati ti dve velesili proti nacionalistom in sebi pomagati iz stiske, v katero so zašli radi vedno bolj napredujočih uspehov Francovih čet.

VOJNI DOGODKI MED KITAJCI IN JAPONCI

Ena bomba ubila 500 ljudi

Našim čitateljem je znano, da se bijejo že dalje časa med Kitajci in Japonci najbolj srditi boji za posest vele mesta Šangaj, katerega branijo kitajske čete in ga napadajo japonske. Japonske vojake prepeljavajo ladje iz domovine in jih izkrcavajo pod zaščito topov bojnih ladij. Poleg topništva igrajo v šangajskih bojih drugo najvažnejšo vlogo na obeh straneh letala, ki spuščajo na vojaške postojanke, na ladje in na civilna zatočišča težke bombe, katere povzročajo ogromno materialno škodo, zažigajo najlepša ter največja splotja ter pobijajo v množinah vojaštvo in povsem nedolžno civilno prebivalstvo. Te dni je zadela težka japonska bomba iz višine več tisoč metrov v Šangaju dvajsetnadstropni nebotičnik, ki stoji na vogalu najbolj prometne Nankinške ceste. Bomba iz letala je prodrla do sredine zgradbe ter eksplodirala z nepopisnim pokom. Eksplozija je presenetila gruče ljudi, ki so se kretali po prodajni dvorani in po stopniščih nebotičnika. Samo v tej dvorani so našli 500 mrtvih, koji i trupla so bila strašno razmesarjena in posamezni deli okrog razmetani. Mnogo ljudi je bilo pri pobegu iz nebotičnika poteptanih in po hodnikih ogromne zgradbe je bilo videti cele kupe mrličev. Nebotičnik je še sicer ostal, vendar je na zmotraj tako razdejan, da ga bodo morali podreti.

Odpornost Kitajcev oslABLJENA

V prvih bojih za Šangaj so se Kitajci izborno držali in so nekaj japonskih napadov porazno odbili. Japonci pa so pripeljali po morju nove čete, katere so po težkih izgubah izkrcali pri Vusungu. Poveljnik japonskih čet, ki napadajo Šangaj, je general Macui. Ta zmožni vojskovodja je odločno odklonil vsaka pogajanja, dokler ne bodo Japonci imeli v rokah toliko od Kitajske, kolikor so pri tokratnem vojnem pohodu postavili na program. Da je kitajska odpornost napram japonski tehnični premoči znatno popustila, je dokaz to, da je predsednik kitajske vlade maršal Čankajšek že predlagal, naj bi se vlada preselila iz Nankinga, ki je že ogrožen od Japoncev, v Hongkong v pokrajini Sečuan. Zadnjič smo poročali, da so porazili Kitajci Japonce pri prelazu Nankov, kjer je padlo 5000 japonskih vojakov. Japonci so naperili na prelaz Nankov novo ter dva

dni trajajočo ofenzivo, v kateri so si priborili po občutnih zgubah posest prelaza in imajo sedaj odprto pot za zasedbo pokrajine Hopej in cele Notranje Mongolije.

Kitajske in japonske izjave o dolgotrajnosti vojne

Japonci so si priborili v dosedanjih spopadih s Kitajci znatne uspehe. Kljub zmagam so uverjeni, da bo ta vojna dolgotrajna. Da Japonska resnično računa z dolgim potekom klanja, dokazuje dejstvo, da je vsa japonska industrija pod vojaškim nadzorstvom in so vsa finančna sredstva prihranjena za vojne nabave. Sploh

preurejajo Japonci celotno gospodarstvo s ciljem, da se bo vojna zavlekla. Kitajski vodilni možje izjavljajo, da jih nikakor ne plašijo japonski uspehi. Kitajci se lahko umikajo bogznaj kako dolgo, ker je njihova posest neizmerna. Če jim bodo Japonci sledili v notranjost dežele, so zgubljeni in bodo poraženi. V očigled obojestranskim napovedim glede dolgotrajnosti vojne čaka ves svet z največjo nestrpnostjo, katero pot bo ubrala sovjetska Rusija, ki z dobavo težkih bombnih letal in z vojnim materijalom že zalaga Kitajce. Če bi se lotili Rusi Japoncev, bi bilo vojne kmalu konec.

Kaj piše nasprotno časopisje?

»Kmetški list« brani hudobijo z nevednostjo. To pa je seveda nemogoče. To lažnikmetško glasilo bi namreč rado opravičilo pred slovenskim ljudstvom hudobijo tistih poslancev, ki so v parlamentu glasovali zoper jugoslovanski konkordat. Pri tem poskusu obrambe pa kaže gorostasno nevednost. Prav za prav se tej nevednosti ne moremo čuditi, če pomislimo, da se v voditeljskem krogu tega liberalnega lista zbirajo ljudje brez študij ali pa pol-izobraženci, ki blebetajo plitve fraze, priučene iz plitvih protikršćanskih listov in knjižic. Ugotoviti pa jo vendar moramo. »Kmetški list« nima pojma o bistvu in namenu pogodbe med rimskim papežem in kakšno državo. Pri tej pogodbi ne gre za priznanje verskih resnic in dogem od strani države. Za to nima država nobene pristojnosti, vsa pristojnost v tem oziru pripada Cerkvi, ki je od Boga postavljena in z nezmotljivostjo opremljena učiteljica verskih, od Boga razodetih resnic. Dogme proglašajo nezmotljivo cerkveno učiteljstvo brez najmanjšega pogajanja s kakšno državo oblastjo, priznati pa jih mora vsak posameznik in vsaka združba, tudi država. Značilno je za JNSarsko krščanstvo, da sploh predpostavlja možnost, da bi se rimski papež pri sklepanju konkordata pogajal s kakšnim Jevtičem o verski dogmi, recimo o tem, ali prizna dogmo o brezmadežnem spočetju Marijinem. Pri konkordatu gre za to, da doseže rimski papež v imenu katoličanov dotične države z mednarodno pogodbo, da država prizna v obliki zakona to-le: katoliška Cerkev more v državi pravno obstojati, se razvijati in svojemu smotru primerno delovati; ima svobodo akcije v javnem življenju, ima pravico do vzgoje mladine, ima pravico do posestva in pridobivanja tistih gmočnih sredstev, brez katerih nobena ustanova, obstoječa iz ljudi, ne more ne živeti ne delovati. Vsega tega pa liberalci, framasoni, socialisti in komunisti Cerkvi nočejo priznati. Iz tega razloga so gosposki in lažnikmetški JNSarji glasovali zoper konkordat in s tem zoper verske interese sloven-

skega katoliškega ljudstva. S tem so se izkazali za sovražnike katolicizma. Te hudobije ne morejo pred našim ljudstvom nikdar oprati, najmanj pa z orožjem laži in zavijanja, vzetim iz skladišča nevednosti.

JNS »Domovina« se bori proti konkordatu in s tem proti našemu katoliškemu ljudstvu. Njen namen je, da bi pred očmi ljudstva opravičila svoje JNSarske gospodarje, ki so zagrizeni nasprotniki konkordata. To hoče doseči s tem, da predstavlja konkordat v krivi luči. Navaja med drugim iz nekega hrvatskega vira te besede: »Ako zaidejo predstavniki cerkve na strankarsko-politično področje, potem je gotovo, da bodo prej ali slej zabodili.« Konkordat ni delo strankarske politike niti ga ne sklepajo predstavniki Cerkve po posameznih državah, marveč je pogodba, sklenjena med rimskim papežem in kakšno državo. Pač pa je nasprotovanje konkordatu dokaz, kako je JNSarska politika sovražna katoliški Cerkvi in katoliškemu ljudstvu. Čuditi se je, da še sploh eksistira kakšna katoliška slovenska hiša, ki odpira svoja vrata takšnemu listu, kot je JNSarska »Domovina«.

JNS mladina. V Celju je bil ustanovni občni zbor mladinske organizacije JNS. Po poročilu »Domovine« se je govornik v imenu pripravljalnega odbora »spomnil smrti velikega narodnega svečenika patriarha Varnave, čigar spomin so navzoči počastili s klici »Slava!«. Letos je med Slovenci umrl »velik narodni svečenik«, nadškof dr. Jeglič, ki ima ogromne zasluge za naš slovenski narod v verskem, pa tudi narodnem in kulturnem oziru. »Domovina« nič ne poroča o tem, da bi se bil predstavnik pripravljalnega odbora v svojem govoru spominjal velikega sina našega slovenskega katoliškega ljudstva, nadškofa dr. Jegliča. Ta molk je značilen za JNS in njeno narodno mišljenje. Veliki slovenski narodni vladika ni JNS in njeni mladini toliko vreden, da bi se ga spominjala z besedico...

Tretjeredniki! V soboto 11. in v nedeljo 12. septembra se bo vršil vseslovenski tretjeredni tabor pri Mariji Pomagaj na Brezjah in pri Sv. Frančišku v Sovjetski uradniki in sedma božja zapoved. Boljševiki se ne zmenijo v svoji

brezbožnosti za božje zapovedi, katere se odvrli kot neprijetno in nepotrebno breme. Prekršenje sedme božje zapovedi porablja v svojo korist vsi, ki imajo možnost za to, zlasti krajevni sovjetski mogotci in uradniki. Moskovski boljševiški list »Izvestja« poroča o sodrugu Konkinu, ki je bil izvoljen za predsednika mestnega sovjeta v Novgorodu. Ko je prevzel to službo in z njo združeno oblast, si je takoj osvojil neko vilo ter se v njej naselil. Kei